

Školský klub detí:

Základná škola, Školská 240, 925 53 Pata

ŠIKOVNÍČEK

Motto:

„Deti a hodinky nemôžeme stále naťahovať – musíme ich nechať niekedy aj bežať.“ Jean Paul

„Stavať sa na zadné nohy je vec zdravá, u mladých potrebná.“ Bendová

ŠKOLSKÝ VÝCHOVNÝ PROGRAM ŠKOLSKÉHO KLUBU DETÍ

Druh školského zariadenia: Školský klub detí

Názov výchovného programu: Šikovníček

Výchovný jazyk: Slovenský

Forma výchovy: Poldenná

Druh školského zariadenia: Štátna

Predkladateľ: Mgr. Jana Martinková

Názov školy: Základná škola Pata

Adresa: Školská 240, 925 53 Pata

IČO: 37838393

Riaditeľ školy: Mgr. Jana Martinková

Koordinátor pre tvorbu VPŠZ: Mgr. Terézia Mihalková

Ďalšie kontakty: Mgr. Mária Košecová

Zriaďovateľ: Obec Pata

Názov: Obec Pata

Adresa: Hlohovecká 103, 925 53 Pata

Kontakty: PaedDr. Jozef Berčík PhD., starosta 0905 965 650

Platnosť dokumentu od: 01. 09. 2023

Dátum prerokovania v pedagogickej rade školy: .....

Dátum prerokovania v rade školy: .....

.....

riaditeľka školy

Obsah

Úvod	4
1. Vymedzenie cieľov a poslania výchovy	5
2. Formy výchovy a vzdelávania	6
3. Výchovný jazyk	8
4. Tematické oblasti výchovy	8
4.1 Charakteristika a ciele TOV	9
4.1.1 Komunikácia a práca s informáciami	9
4.1.2 Sebarozvoj a svet práce	10
4.1.3 Zdravie a subjektívna pohoda	10
4.1.4 Spoločnosť a príroda	12
4.1.5 Kultúra a umenie	12

Úvod

Základná škola v Pate je plnoorganizovanou školou so všetkými ročníkmi ako samostatná rozpočtová organizácia zameraná na výučbu žiakov vo veku od 6 rokov. Zriaďovateľom školy je Obec Pata.

Naša škola je rozdelená do dvoch budov. V budove "novej školy" sa vyučuje v ročníkoch 4.-9., ktorej súčasťou je aj telocvične. V tejto budove máme taktiež elokované pracovisko ZUŠ (Základnej umeleckej školy zo Serede). Na škole sa podarilo postaviť novú jedáleň pre všetky deti, ktoré majú záujem o školské obedy. Na tej istej ulici sa nachádza aj budova "starej školy", ktorá zastrešuje ročníky 1.-3. a oddelenia Školského klubu detí (ďalej len ako ŠKD). V obidvoch budovách pravidelne prebieha niekoľko krúžkov, počas tohto školského roku mali deti na výber z 13 rôznych krúžkov. Za každý ročník je zvolený jeden predseda, ktorý sa pravidelne zúčastňuje školského parlamentu. Výchovno-vzdelávací proces prebieha podľa platných učebných osnov a štandardov jednotlivých predmetov na I. stupni podľa štátneho a školského vzdelávacieho programu I. stupňa základnej školy ISCED1 - primárne vzdelávanie, na II. stupni podľa štátneho a školského vzdelávacieho programu II. stupňa základnej školy ISCED2 - nižšie stredné vzdelávanie. Prevádzka školy je jednosmenná, ráno pred vyučovaním je v prevádzke ŠKD, popoludní prebieha výchovno-vzdelávacia činnosť v oddeleniach ŠKD, záujmová činnosť a organizované aktivity najmä športového charakteru.

Sme a chceme byť školou, ktorá učí vnímať život a podnecovať tvorivosť, ľudskosť a úprimnosť. Vychovávame a vzdelávame deti, aby sa im vedomosti stali sprievodcom ich životom a aby ľudské cítenie pretrvávalo ku všetkému živému.

ŠKD sa skladá zo 4. oddelení. 1. oddelenie je vytvorené z 1.A a navštevuje ho 16 detí. 2. oddelenie tvorí trieda 1.B, 4.A a 4.B, toto oddelenie spoločne navštevuje 25 detí. 3. oddelenie spája 2.A a 2.B triedu a spolu tu je 25 detí. Posledné 4. oddelenie je vytvorené spojením 3.A a 3.B a tu máme 27 detí. V rámci ŠKD okrem výchovno-vzdelávacej činnosti, záujmovej či oddychovej činnosti veľakrát pripravujeme aj iné aktivity či akcie. Spoločne sa viac krát do roka stretáme na Tvorivých dielničkách – Jesenné, Vianočné či Jarné tvorivé dielničky, spoločne z obcou Pata pripravujeme MDD pre všetky deti a taktiež nesmie chýbať aj Rozprávková noc či Letná škola, ktorej sme tiež súčasťou.

Deti v ŠKD majú veľmi radi rôzne tvorivé aktivity, či už z využitím papiera rôzneho typu a charakteru, nožníc a lepidla, temperových a akrylových farieb, ale aj aktivity kde využívame recyklačný materiál – kotuľky od toaletného papiera, kinder vajička, bublinkovú fóliu a veľa iných. Veľmi ich oslovujú aktivity kde napríklad spájame rôzne typy materiálov - ako balóny, slamky a papier, vďaka čomu vieme vytvoriť Ľudské pľúca, ďalej kotuľky od toaletného papiera, výkres a kinder vajička na vytvorenie Včelieho úľu. Deti taktiež rady vyrábajú náramky, origami, rôzne stavby z lega a iných skladačiek.. Na kontrast tvorivých aktivít sú outdoorové aktivity, kde veľmi radi využívajú lopty a švihadlá, hula kruhy, bendbinktonové rakety a iné na rôzne hry. Takými najviac obľúbenými sú Šuli bomba, Bomba stop, Molekuly, Kráľu kráľu daj vojačka, či obyčajný futbal a vybíjaná. Deti sú veľmi kreatívne a otvorené novým nápadom a aktivitám, vedia sa pekne a milo k sebe správať a otvorene spolu komunikujú či o školských alebo mimo školských veciach.

1. Vymedzenie cieľov a poslania výchovy

Hlavným poslaním ŠKD aj na základe zákona 245/2008 Z.z je umožniť deťom rozvíjať ich osobnostný potenciál, záujmy a vzdelávacie potreby v podporujúcom prostredí uplatňujúcom požiadavky na výchovu mimo vyučovania a výchovu vo voľnom čase, prostredníctvom princípov neformálneho vzdelávania.

Medzi ciele výchovy a vzdelávania v ŠKD patrí:

- rozvíjať zručnosti pre život v 21. storočí v prepojení na profil absolventa základného vzdelania,
- rozvíjať vzťah k voľnému času a jeho hodnote, jeho pozitívnemu a zmysluplnému využívaniu pre svoj rozvoj,
- zaujímavou činnosťou dopĺňať výchovu mimo vyučovania, dopĺňať vyučovací proces,
- rozvíjať schopnosti správne si vybrať vhodné činnosti na participáciu, rekreáciu a relaxáciu,
- podporovať inkluzívny, diferencovaný a personalizovaný prístup výchovy a vzdelávania, kde hlavnou postavou je dieťa – jeho potenciál a výchovno-vzdelávacie potreby,
- podporovať iniciatívnosť detí, ich podnikavosť, tvorivosť, zvedavosť a odvahu pri spoznávaní prostredia okolo seba,

- chrániť práva dieťaťa a jeho rodiny, uplatňovať ich práva, informovať ich o zmenách v právach a povinnostiach,
- poskytnúť deťom po vyučovaní priestor na oddych a relaxáciu,
- napĺňať nové potreby pre deti dnešného storočia, rozvíjať ich záujmy, podporovať ich aktivity v škole aj mimo školy,
- pripraviť vhodné podmienky na prípravu na vyučovanie,
- uplatňovať a rozvíjať environmentálnu výchovu, regionálnu výchovu, vypestovať kladný vzťah k ľudovým tradíciám,
- viesť deti ku zdravej komunikácii, zdvorilosti, vzájomnej pomoci, empatii, úcte a radosť,
- motivovať deti k aktívnej pohybovej zručnosti, rozvíjať fyzickú zdatnosť,
- vysvetľovať dôležitosť hygienických návykov, motivovať žiakov k prevencii pred chorobami,
- venovať pozornosť úprave pracovného prostredia, dôležitosti zodpovednej práce, šetreniu vody a elektriny, recyklácií,
- pozitívnym postojom vytvárať kreatívny výrobky z recyklovateľných materiálov, šetrným spôsobom využívať kancelárske, výtvarné, športové pomôcky,
- bezpečným a zmysluplným spôsobom pracovať pri individuálnych a kolektívnych aktivitách.

2. Formy výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie prebiehajú dennou formou. Nakoľko ŠKD patrí pod Základnú školu prebieha v:

- rannej forme: 6:30 h - 7:45 h
- poobedňajšej forme: v závislosti od ukončenia vyučovania v danom ročníku/oddelení: 11:40 h – 16:30 h, 12:35 h – 16:30 h.

Náš Školský klub detí má 4 oddelenia. Denná činnosť pozostáva zo štyroch častí:

1. oddychová, relaxačná a rekreačná činnosť (11:40-13:15),

2. obed (12:00-13:45),
3. teoretická oblasť výchovy (13:45-15:30),
4. príprava na vyučovanie(15:30-16:30).

Denný režim je prispôsobený rozvrhu hodín i harmonogramu v školskej jedálni. ŠKD nie je vnímaný ako pokračovanie školského vyučovania a neplní ani úlohu sociálnej služby, či úschovne detí. Pedagogická práca v ŠKD má svoje špecifiká. Zabezpečuje deťom odpočinok, ale aj zaujímavé využitie voľného času. Program činnosti ŠKD plní pre dieťa predovšetkým funkciu relaxačnú a výchovnú. Je vytvorený tak aby si dieťa v ŠKD oddýchlo, aby si dieťa vytvorilo a prehĺbilo vzťahy so svojimi vrstovníkmi, realizovalo sa v činnostiach, ktoré ho bavia a rozvíjalo svoje záujmy. Činnosť v ŠKD rozvíja dieťa v schopnostiach dôležitých pre život v spoločnosti a vybavuje ho požadovanými vedomosťami, zručnosťami, návykmi a tiež aj postojmi. ŠKD pomáha posilňovať osobnosť každého dieťaťa, pomáha mu nájsť samého seba, profitovať a dosiahnuť úspech. Najväčšiu úlohu zohráva vhodná motivácia, radosť z činnosti, ctižiadosť, zvedavosť a povzbudzovanie. Dôležitou úlohou ŠKD je prevencia sociálno-patologických javov. V ŠKD sa nezabúda ani na to, že dieťa, ktoré práve absolvovalo školské vyučovanie, netúži potichu sedieť a „byť dobré“. Obsahom činnosti v ŠKD je rozvíjanie vlastných záujmov žiakov pod odborným vedením vychovávateľky s dôrazom na aktivovanie rozvoja estetických potrieb žiaka, potrieb nového poznania z oblasti vedy, techniky, umenia, športu s využitím vlastných školských vedomostí.

Medzi najviac využívané formy vzdelávania patrí:

- rozhovor,
- diskusia,
- skupinová ale aj individuálna práca,
- komunitný kruh,
- práca s knihami,
- aktívne počúvanie,
- rôzne typy hier,
- rôzne typy pomôcok (prezentácia, rozprávka, video, hmotné pomôcky a iné) podľa danej aktivity,
- a iné.

3. Výchovný jazyk

Slovenský jazyk, ktorý je štátnym jazykom je hlavným výchovným jazykom v ŠKD.

4. Tematické oblasti výchovy

Tematické oblasti výchovy sú rozdelené do 5 kategórií:

1. Komunikácia a práca s informáciami
2. Sebarozvoj a svet práce
3. Zdravie a subjektívna pohoda
4. Spoločnosť a príroda
5. Kultúra a umenie

Výchovno-vzdelávacia činnosť v školských kluboch detí je vnútorne prepojená s obsahom a cieľmi základného vzdelávania.

Tematické oblasti výchovy sú kompatibilné so vzdelávacími oblasťami základného vzdelávania. V tematickej oblasti výchovy **Komunikácia a práca s informáciami** sú integrované dve vzdelávacie oblasti – oblasť Jazyk a komunikácia a oblasť Matematika a práca s informáciami. Tematická oblasť výchovy **Sebarozvoj a svet práce** je kompatibilná so vzdelávacou oblasťou Človek a svet práce. Tematická oblasť výchovy **Zdravie a subjektívna pohoda** súvisí so vzdelávacou oblasťou Zdravie a pohyb. V tematickej oblasti výchovy **Spoločnosť a príroda** sú integrované dve vzdelávacie oblasti – Človek a spoločnosť a Človek a príroda. Tematická oblasť výchovy **Kultúra a umenie** je kompatibilná so vzdelávacou oblasťou Umenie a kultúra.

Ciele tematických oblastí výchovy sú prispôsobené požiadavkám 21. storočia, záujmom a potrebám súčasných detí i trendom vo svete vzdelávania (digitalizácia, informatizácia, inklúzia, individualizácia a diferenciacia a i.). V tematických oblastiach výchovy sú integrované všetky ciele základného vzdelávania, ktoré boli adaptované vo vzťahu k charakteru výchovy mimo vyučovania a špecifikám výchovno-vzdelávacej činnosti v školskom klube detí v reálnej pedagogickej praxi. Tematické oblasti výchovy sú vzájomne prepojené, prelínajú sa a nevystupujú ako samostatné a izolované časti. Nie sú uzavretým celkom, ale otvorenou obsahovou dimenziou výchovy mimo vyučovania, čo umožňuje ich aktualizáciu, inováciu a obohatenie v rámci výchovných programov školských zariadení.

Naplňaním cieľov tematických oblastí výchovy sa školské kluby detí plnohodnotne podieľajú na intrapersonálnom i interpersonálnom rozvoji detí a ich príprave na život. Tematické oblasti výchovy je možné implementovať v rámci všetkých druhov činností, s rešpektovaním zabezpečenia psychohygieny detí a ich oddychu v čase mimo vyučovania a v čase školských prázdnin. V školskom klube detí sa realizujú najmä oddychová a rekreačná činnosť, záujmová činnosť a príprava na vyučovanie.

4.1 Charakteristika a ciele TOV

4.1.1 Komunikácia a práca s informáciami

Túto tematickú oblasť výchovy môžeme *charakterizovať* ako:

- verbálnu a neverbálnu komunikáciu, virtuálnu komunikáciu, efektívnu komunikáciu, budovanie digitálnej stopy,
- riešenie konfliktov, aktívne počúvanie, prezentačné zručnosti,
- kritické myslenie, riešenie problémov, vyhľadávanie a detegovanie informácií (fakty, argumenty, názor, pocit, hoax), objektivita subjektivity interpretácií, komparácia informácií, overovanie informácií,
- čitateľská, matematická a digitálna gramotnosť.

Cieľmi Komunikácie a práce s informáciami sú:

1. Osvojovať si schopnosti prezentačných zručností, diskutovať, obhajovať vlastné názory s využitím analytických zručností a kritického myslenia.
2. Vyjadrovať názory ústnou aj písomnou formou v súlade s komunikačnou situáciou, v rôznom komunikačnom prostredí.
3. Vyjadrovať svoje myšlienky v materinskom aj cudzom jazyku, pracovať s knihou, tvoriť texty rôznych štýlov, tvoriť vlastné texty, pochopiť funkcie písanej reči a porozumieť významu textu.
4. Aplikovať informatickú kultúru založenú na rešpektovaní právnych a etických zásad používania IKT a mediálnych produktov.
5. Používať kritické a analytické myslenie pri poznávaní nebezpečenstva internetu a online prostredia (dostupnosť informácií, strata súkromia, otvorenosť k ľuďom).

6. Rozvíjať jazykové a komunikačné zručnosti s ohľadom na čistotu jazykového prejavu, rozvoja slovnej zásoby a gramatickej správnosti vyjadrovania.
7. Osvojovať si komunikačnú etiku.
8. Využívať matematické myslenie a logické operácie v každodennom živote a štúdiu.

4.1.2 Sebarozvoj a svet práce

Charakteristika tematickej oblasti výchovy spočíva:

- Personalizácií – priestor pre objavovanie a definovanie seba,
- sebadôvera, sebazpoznávanie – kto som, kým sa chcem stať, o čom snívam,
- manažmente času (angl. time management), sebadisciplíny, pevnej vôle,
- budovaní „mojej značky“ – prezentovaní seba,
- mäkkých zručnostiach (angl. soft skills) – tímová spolupráca, kooperácia, asertivita, tvorivé myslenie, empatia,
- riešení konfliktov, správnom rozhodovaní sa, vyjednávaní, atraktivite povolania, novej pracovnej pozícii, digitalizácii a informatizácii.

Sebarozvoj a svet práce má *ciele* zamerané na:

1. Prejavovať podnikavosť, iniciatívnosť, tvorivosť a prirodzenú zvedavosť pri poznávaní sveta okolo seba.
2. Osvojovať si zručnosti riešiť konflikty, vyjadrovať svoje postoje a názory na primeranej úrovni empatie a asertivity.
3. Zapájať sa úspešne do bežného života rozvíjaním zručností finančnej gramotnosti.
4. Aplikovať metakognitívne stratégie pri postupoch vlastného učenia sa.
5. Využívať vlastné záujmy na podporu sebarealizácie a voľby povolania.
6. Aplikovať zručnosti kooperácie a spolupráce ako člen tímu, sociálnej skupiny.
7. Nadobúdať pracovné zručnosti v rôznych oblastiach ľudskej činnosti.
8. Byť zodpovedný za pracovné úlohy – dokončiť začatú prácu.

4.1.3 Zdravie a subjektívna pohoda

Táto tematická oblasť výchovy nesie *charakteristiky* zamerané na:

- fyzické zdravie, duševné zdravie, zdravý životný štýl, životospráva, šport, cvičenie, režim dňa,
- motivácia, ašpirácie, túžby, postoje, názory,
- sila prítomného okamihu, prežívanie svojej pozície – člena tímu, skupiny ako časť rastu, života
- subjektívna pohoda (angl. wellbeing) ako schopnosť bytia bez strachu, úzkosti, nežiť v obrane
- pocit šťastia – čo ma robí šťastným, čo mi prináša radosť, oocit spokojnosti – zmysel života,
- skutočný život a virtuálna realita.

Do *cieľov* Zdravia a subjektívnej pohody patria:

1. Vykonávať činnosti zodpovedajúce svojmu osobnému potenciálu v oblasti pohybových aktivít, športu a telesnej výchovy.
2. Dosahovať duševnú rovnováhu prostredníctvom kompenzácie duševného a fyzického zaťaženia školského vyučovania pohybovými aktivitami.
3. Získať informácie o zdravom životnom štýle a uspokojiť svoje fyzické potreby (spánok, strava, pohyb, odpočinok) vo svojom dennom režime.
4. Využívať svoje osobné záujmy na vlastnú sebarealizáciu a relaxáciu.
5. Využívať svoj talent a nadanie na vyjadrovanie svojej životnej spokojnosti.
6. Mať pozitívny vzťah k pohybovým aktivitám a športu s ich pravidelným začlenením do denného režimu.
7. Získať informácie o situáciách ohrozujúcich zdravie a vedieť poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni. Poznať dôležité linky pomoci.
8. Upevňovať hygienické zásady, návyky základných sebaobslužných činností, poznať kultúru stolovania a aplikáciu zásad slušného správania v praxi.
9. Prejaviť prosociálne zručnosti pri sebaopoznávaní, riešení emočných problémov, mať schopnosť zvládnuť vlastné pozitívne a negatívne emócie, riešiť kvalitu vzťahov s rodičmi, spolužiakmi, učiteľmi/vychovávateľmi.
10. Získať správne návyky držania tela a mať kultivovaný pohybový prejav.
11. Nadobudnúť odolnosť a zdravé sociálne návyky ako prevenciu pred rizikovým správaním.

4.1.4 Spoločnosť a príroda

Tematická oblasť výchovy je *charakterizovaná*:

- hodnotami v spoločnosti, sloboda, demokracia, práva a povinnosti,
- ľudskými právami, sociálne znevýhodnenými (vylúčenými) skupinami,
- inkluzívnym prístup k životu – prijatie druhého za partnera, spoločníka, spolutvorcu
- medziľudskými vzťahmi, toleranciou, akceptáciou, rešpektovaním, dialógom, konsenzusom, kompromisom, lojalitou,
- trvalo udržateľným rozvojom,
- planétou Zem, vesmírom, globálnymi problémami ľudstva.

Hlavnými *cieľmi* Spoločnosti a prírody sú:

1. Utvrďovať etické správanie, prijímanie odlišnosti, občianske postoje a zručnosti ako trvalé aspekty občianskej spoločnosti.
2. Upevňovať vlastné poznanie a aplikáciu spoločenských, kultúrnych a právnych noriem v správaní voči okoliu.
3. Diskutovať o mediálne aktívnych skupinách, ktoré spochybňujú demokratické hodnoty a propagujú extrémizmus v rôznych oblastiach (napr. youtuberi, influenceri propagujúci nežiadúce postoje a názory v rozpore s demokratickými hodnotami a spoločenskými normami).
4. Aplikovať prírodovedné vedomosti a formulovať argumenty na podporu rozhodnutí a odporúčaní súvisiacich so spoločenskými alebo globálnymi výzvami.
5. Demonštrovať zásady environmentálneho prístupu k životnému prostrediu.
6. Rozvíjať abstraktné myslenie smerujúce k pochopeniu podstaty témy a aj experimentovanie a bádanie.
7. Zapájať sa do výberu a realizácie dobrovoľníckych aktivít.

4.1.5 Kultúra a umenie

Kultúra a umenie - tematická oblasť výchovy má *charakteristiky*:

- kultúrneho dedičstva – tradície, zvyky, obyčaje, rozmanitosti a vplyvov iných kultúr,
- národná hrdosť, vlastenectvo,
- Slovensko – moja krajina,

- náboženstvá, národnostné menšiny,
- umenie – výtvarné, hudobné, literárno-dramatické, sebvýjadrenie cez umenie.

Kultúra a umenie má *ciele*:

1. Aplikovať podnety moderného výtvarného umenia, podnety inšpirované dejinami umenia, podnety architektúry, podnety fotografie, podnety videa a filmu, podnety elektronických médií, podnety dizajnu a remesiel, podnety speváckej a inštrumentálnej činnosti, podnety iných oblastí poznávania sveta pri vlastnom experimentovaní, rozvíjaní tvorivosti a kreativity postavených na vlastnom zážitku a skúsenosti.
2. Nadobudnúť interkultúrne kompetencie a uvedomovať si vzájomný vplyv rôznych kultúr na Slovensku v kontexte histórie a súčasnosti.
3. Využívať rôzne formy umenia (hudobné, výtvarné, dramatické, tanečné) na vlastné sebvýjadrenie, originálne reflexie skutočnosti, schopnosti kritického čítania a interpretácie.
4. Prejavovať vzťah k ľudovým tradíciám, ochrane a poznávaní kultúrneho dedičstva, poznávaniu kultúrnych hodnôt umenia.
5. Využívať pri komunikácii a interakcii s ľuďmi poznatky o kultúrach, náboženstve a tradíciách národnostných menšín žijúcich na Slovensku.
6. Vnímať umenie a kultúru na základe súčasných kultúrnych procesov a aktuálnych problémov, chápať význam estetických faktorov a estetickej činnosti v každodennom živote, význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti.
7. Rozvíjať poznanie seba ako euroobčana v oblasti kultúry, využívať skúsenosti muzeálnej a galerijnej pedagogiky